

redactie Henk Maassen
h.maassen@medischcontact.nl
medischcontact.nl/media&cultuur

film

Vergeefs op zoek naar hulp

Met **Safe Place** maakte Juraj Lerotić een van de onthutsendste films van het jaar over een bureaucratisch zorgsysteem waarin geen oog is voor

de acute geestelijke nood – depressie, bipolair, schizofrenie? – van een man wiens broer en moeder alles op alles zetten om hulp voor hem te vinden. Juraj Lerotić speelt zelf de rol van de bezorgde broer en baseerde zijn grotendeels in kantoorgebouwen en torenflats in Zagreb en Split gesitueerde film op een ontwrichtende gebeurtenis in zijn eigen familie. Tegendeel van een feelgoodfilm. **Henk Maassen**

Alleen te zien op picl.nl.

lespakket

Nederlands voor vluchteling-artsen

In een vijftal educatieve pakketten met op de praktijk gericht videomateriaal voor vluchteling-huisartsen die aan het begin van hun loopbaan staan, komen alle belangrijke issues in het gesprek met patiënten aan de orde: omgaan met emoties, vragen stellen en samenvatten; diagnose en beleid bespreken (met aandacht voor shared decision making), en omgaan met haastige patiënten. De pakketten werden ontwikkeld door **Dutch in Dialogue**, en zijn in de eerste plaats bedoeld voor vluchteling-artsen binnen het Universitair Asiel Fonds (UAF) – voor hen is het gratis. Veel beeldmateriaal lijkt overigens ook geschikt voor Nederlandse geneeskundestudenten en huisartsen (in opleiding). **HM**

Ga voor alle info en prijzen naar: medicadutch.com.

non-fictie

Verbouwing zorgstelsel

Bestel de boeken via medischcontact.nl/boeken

De huiver voor een ingrijpende stelselherziening is bij de meeste politieke partijen groot. Tegelijkertijd is er groeiende kritiek op het stelsel, met name op de bureaucratie en op de 'marktwerking'. En er zijn reusachtige taken, bij schaarste aan mensen en middelen: gezondheidsverschillen verkleinen, de kosten verlagen, solidariteit waarborgen, verduurzaming – verbouwen van het stelsel is dus nodig. Twee boeken over hoe het verder moet met ons zorgstelsel. In **Het zal mijn zorg zijn** schetst organisatieadviseur Steven de Waal zeven routes, waaronder financiers van toegevoegde gezondheidswaarde, koersen op de praktische wijsheid van professionals, het bouwen van zogeheten zorgplatforms, zorg in de woonomgeving, en leiderschap. Maar dat laatste dan kennelijk niet begrepen als meer centrale regie, want dat is in het huidige tijdsgewricht niet langer een optie, zo legt hij uit: verandering begint immers van onderop. Hij heeft er tal van voorbeelden van. Het klassieke 'poldermodel' is uitgewerkt in een samenleving waarin digitale tools en media de burger nieuwe macht verlenen.

Arts en zorgbestuurder Maarten Rutgers schetst in zijn

Gezondheidszorg - markt - samenleving de huidige problemen, maar gaat daarbij ook (ver) terug in de geschiedenis. Evenals De Waal ziet hij goede initiatieven, maar de lezer ontkomt niet aan de indruk dat hij wel wat meer ziet in 'nationaal ingerichte regie'. Niettemin kwalificeert hij de rol van de staat als 'faciliterend', niet als 'dwingend'. Hij is verder kritisch over het heersende mensbeeld in de zorg, dat te veel uitgaat van het lichaam als een 'biobouwpakket'. De zorg zou minder technologisch gedreven moeten zijn, en meer uit moeten gaan van 'de ontmoeting'. Hij pleit voor minder marktwerking en meer integrale zorg waarbij de patiënt centraal staat. In zekere zin wordt met de komst van het Integraal Zorgakkoord aan een deel van zijn wensen voldaan. **HM**

Het zal mijn zorg zijn, Steven de Waal, PublicSpacefoundation, 205 blz., 28,50 euro.

Gezondheidszorg - markt - samenleving, Maarten Rutgers, Aspekt, 250 blz., 22,95 euro.

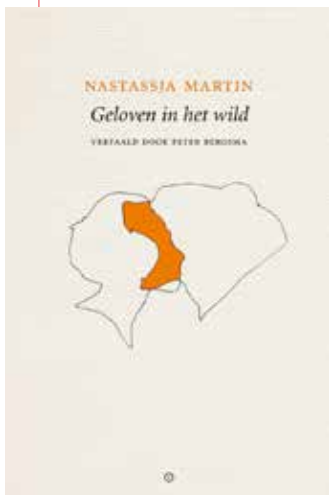
fictie

Twee vormen van geneeskunde

Nastassja Martin is een Franse antropoloog die onderzoek doet naar de Evenen, een sjamanen-volk levend op het Siberische schiereiland Kamtsjatka. Een westerling en wetenschapper die verkeert in een geheel andere, animistische wereld. In dat gedachtegoed huizen er ook geesten in bomen, dieren en gebruiksvoorwerpen. Tegen het advies van haar plaatselijke vrienden in, trekt zij een niemandsland binnen en komt oog in oog te staan met een beer. De beer valt haar aan, ze overleeft door zich te verweren met een ijshouweel, maar dat gaat ten koste van haar kaak en talloze andere verwondingen in het gezicht. Ze wacht totdat uren later een reddingshelikopter van het Sovjet-leger haar vindt.

Martin beschrijft dat alles fragmentarisch in **Geloven in het wild**. Gedetailleerder is ze over het vervolg – de operaties in diverse kliniekjes in de oude Sovjet-Unie en de plastische chirurgie, inclusief uitwendig fixeersysteem, na terugkeer in Frankrijk. Zelden komen in een roman traumaneurogeneeskunde en reconstructieve chirurgie zo ruim aan bod. Ze ervaart twee vormen van geneeskunde die extreem verschillen. Waar in het desolate niemandsland van Kamtsjatka alles gericht is op haar overlevingskansen en het beste ervan zien te maken, is de westerse reconstructieve chirurgie streng geprotocolleerd, en ontbreekt volgens Martin ieder sprankje empathie. Met in de nazorg een negatieve hoofdrol voor de psycholoog. Zij mist in Frankrijk het menselijke oog voor het mythische in ons zintuiglijk bestaan. Elke ontmoeting verandert een mens. Dat geldt ook voor de confrontatie met de beer. Als ze na haar herstel terugkeert naar het verre Siberië versmelten de mythische wereld en de realiteit, mens en dier, met elkaar. **Frans Meulenberg**, publicist

Geloven in het wild, Natassja Martin (vertaling: Peter Bergsma), Koppertnik, 147 blz., 22 euro.

non-fictie

Creatief en gek

Dat er iets niet goed functioneerde in haar hoofd heeft ze naar eigen zeggen altijd geweten. Verder is ze enorm vergeetachtig, is ze bijziend en niet in staat zich te concentreren op een oersaai activiteit, zoals het roosteren van brood. Dat Rosa Montero in **Normaal zijn is gevaarlijk** het verband tussen gekte en creativiteit onderzoekt aan de hand van de levensgeschiedenissen van een hele stoet, vaak vrouwelijke schrijvers, hoeft daarom niet te verbazen. Op een heerlijke verteltoon (kenmerkend voorbeeld: 'Wel heb je ooit: die arme Nietzsche blijkt zijn hele jeugd op school gepest te zijn. Het is goed mogelijk dat zijn grootheidswaan toen is ontstaan, als reactie op de barbaarse behandeling die hem ten deel viel.') maakt ze ons deelgenoot van haar inzichten, waarvoor ze

een beroep doet op de psychiatrie, de psychologie en de neurowetenschap. Zelf ziet ze 'een lichte en niet verlamme geestelijke aandoening' als een zegen, want zo is ze 'in contact gebracht met een indrukwekkende intensiteit en uitgestrektheid' (...). 'Mijn paniekaanvallen vormden redelijk veilige uitstapjes naar de andere zijde van de woelige rivier der psychosen waarbij ik niet echt in gevaar kwam.' Mooi boek. **HM**

Normaal zijn is gevaarlijk, Rosa Montero (vertaling: Hendrik Hunter), Wereldbibliotheek, 317 blz., 24,99 euro.

non-fictie

Claustrofobie

In **Hemelwortels, Avonturen van een lijder** gaat schrijver Atte Jongstra (1956) op zoek naar de herkomst van zijn claustrofobische angsten. Hij doet dat in eenentwintig korte essays (met vaak fraai historisch beeld), die uitwaaiëren tot een associatieve veelheid aan onderwerpen en wetenswaardigheden. Don Quichot en Shakespeare komen voorbij, maar ook verhalen over donkere spelonken, mijnen en grotten. Het

lijkt vaak spelerei, en soms, zoals vaker in het werk van Jongstra, weet je niet waar in deze essays feit ophoudt en fictie begint. En of we nou echt te weten komen hoe het zit met zijn fobie? In ieder geval moeten we het zien als 'een oprechte poging van Vrouwe Claustra te scheiden. Want je zult maar met zo'n dame getrouwd blijven.' Lucide lees- én kijkboek. **HM**

Hemelwortels, Avonturen van een lijder, Atte Jongstra, AFdH, 226 blz., 24,50 euro.

